

Jämförelse mellan gällande kriterier för riksintresse friluftsliv och förslag till nya

I arbetet med sektorbeskrivning, som nu är på remiss, föreslås revideringar av kriterierna för utpekande av riksintresseanspråk för friluftsliv. Utgångspunkterna för förslaget har varit att:

- Skapa en tydlig och enklare struktur av huvudkriterier och stödkriterier med en tydligare koppling mellan huvudkriterier, stödkriterier samt vad som ska beskrivas i värdebeskrivningen.
- Förenkla och rensa bland stödkriterierna.
- Inte förändra kriterierna i sak, så att det blir helt andra områden som faller ut som riksintressanta, eftersom huvuddelen av anspråken har bedömts som aktuella.

I samband med beslut av sektorbeskrivningen kommer vi ta fram en vägledning med exempel till stödkriterierna samt vad som ska beskrivas i värdebeskrivningen. De exempel som är angivna kommer att kompletteras.

Jämförelse mellan gällande kriterier och förslag till reviderade

I förslaget slås de gällande förutsättningarna och de tre stödkriterierna samman till fyra huvudkriterier.

Gällande	Förslag
Förutsättningar/utgångspunkter: - området har så stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och/eller kulturkvaliteter och tillgänglighet för allmänheten, att det är eller kan bli attraktivt för besökare från hela eller en stor del av landet eller utlandet, dvs. det har turistiskt intresse. -områden som är viktiga för många människors friluftsliv och att de kan nyttjas ofta och mycket – gäller främst storstadslänen.	Huvudkriterium A - Natur- och kulturområden som har särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser och/eller friluftaktiviteter Huvudkriterium B - Natur- och kulturområden som är tillgängliga för allmänheten Huvudkriterium C - Natur- och kulturområden som är, eller har stor potential att vara, attraktiva för besökare från en stor del av landet eller utlandet Huvudkriterium D - Natur- och kulturområden som kan besökas av många och ofta
Huvudkriterier: • Områden med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och/eller kulturmiljöer. • Områden med särskilt goda förutsättningar för friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser. • Områden med särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.	

De gällande stödkriterierna är indelade i tre olika grupper. I förslaget i sektorbeskrivningen görs en ny indelning av stödkriterierna och en tydligare koppling till huvudkriterierna.

Gällande – grupper av stödkriterier	Förslag
1. Stödkriterier för berikande upplevelser 2. Stödkriterier för naturgivna förutsättningar för friluftsliv 3. Stödkriterier för goda förutsättningar för att behålla värden	A. Stödkriterier för huvudkriterium A: natur- och kulturområden som har särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser och/eller friluftaktiviteter B. Stödkriterier för huvudkriterier B: natur- och kulturområden som är tillgängliga för allmänheten Vägledning vad följande kan innebära: - Huvudkriterium C: Natur- och kulturområden som är, eller har stor potential att vara, attraktiva för besökare från en stor del av landet eller utlandet - Huvudkriterium D: Natur- och kulturområden som kan besökas av många och ofta.

Exemplen nedan är endast kortfattade och de kommer att kompletteras i en vägledning som tas fram när kriterierna är beslutade.

Gällande stödkriterier för berikande upplevelser	Förslag
Intresseväckande naturvärden	A. Intresseväckande naturvärden och landskap <i>Exempelvis att området har sällsynta växter och djur, hög artrikedom, intressant geologi, naturgeografiskt intressanta platser, variationsrikedom m.m..</i>
Intresseväckande kulturvärden	A. Intresseväckande kulturvärden, <i>Exempelvis fornlämningar, kulturhistoriska byggnader och miljöer, kulturlandskap med få motsvarigheter i landet, skogar med fornlämningar, kulturlämningar stigar/vägar samt biologiskt kulturarv</i>
Orördhet (frånvaro av ingrepp i landskapet)	A. Orördhet och stillhet, frånvaro av ingrepp i landskapet <i>Oexploaterat område med litet inslag av byggnader, verksamheter och liknande, inga störande ljus eller rörelser. Värdet är delvis att kunna uppleva ett landskap med frånvaro av moderna exploateringar.</i>
Stillhet/tystnad/låg ljudnivå	A. Tysta områden eller områden med låg ljudnivå / god ljudkvalitet <i>Här finns ett nytt planeringsunderlag att använda för att identifiera områden.</i>
Tilltalande landskapsbild (tilltalande perspektiv och utblick över landskap och vatten m.m.)	A. Landskap med möjlighet till tilltalande perspektiv och utblickar över, orört, landskap och vatten
	A. Utsiktspunkter, möjlighet till utblickar över (alla typer av) landskap och vatten

Omväxling (variation i fråga om topografi, fördelning mark/vatten, vegetation, kulturprägel m.m.)	A. Omväxling och variation i landskapet <i>Variation i fråga om topografi, fördelning mark/vatten, vegetation, kulturprägel m.m.</i>
Särprägel (en för regionen avvikande naturföreteelse; storslagen natur)	A. Utmärkande landskap för en viss region, särprägel med få motsvarigheter i landet <i>Exempel: en för regionen, eller landet, utmärkande särprägel i natur- eller kulturmiljön eller landskapet som bidrar till upplevelser för friluftsliv</i>
Att området har sällsynta växter och djur	---- ingår i stödkriteriet intresseväckande naturvärden och vilka eventuella sällsynta växter och djur som finns i området får redovisas i värdebeskrivningen
Artrikedom	se ovan

Gällande stödkriterier för 2. Särskilt goda förutsättningar för friluftslivsaktiviteter	Förslag
	A. Särskilt goda naturgivna förutsättningar för särskilda friluftslivsaktiviteter <i>Exempelvis naturgivna förutsättningar för specifika friluftslivsaktiviteter. Det ska vara naturgivna förutsättningar som det finns få motsvarigheter till nationellt eller i delar av landet, ex. långa sandstränder, klätterklippor, vatten- och terrängförhållanden för andra aktiviteter. Tänk aktiviteter både i och vid vatten och på land-</i>
Bra vattenkvalitet, lämpliga stränder och bottnar	---- utgår som eget kriterium men kan ingå ovan och/eller i beskrivningen av området i värdebeskrivningen
Lämplig terräng med variationsrik topografi	---- utgår som eget kriterium men kan ingå ovan och/eller i beskrivningen av området
Terrängförhållanden utan hindrande blockighet, snårigheter, brutenhet eller myrrikedom	---- utgår som kriterium, men kan ingå ovan och/eller i beskrivning av området
Förekomsten av sammanhängande gröna stråk	A. Förekomst av sammanhängande gröna stråk, gröna kilar
Vattenanknutna friluftslivsaktiviteter ex forspaddling	----- utgår som eget kriterium i beskrivning av vilka aktiviteter som ska genomföras ska både aktiviteter på land och i vatten beskrivas
Berg/ klippor lämpligt för klättring	---- ingår i kriteriet särskilt goda naturgivna förutsättningar för friluftslivsaktiviteter
Områden där man bedriver friluftsliv förhållandevis ostört, dvs att man under längre tid inte ser hus, vägar och endast ett fåtal andra besökare ("vildmarksområden")	--- ingår delvis i stödkriteriet orördhet och stillhet

Gällande Stödkriterier 3. Goda förutsättningar för att behålla och förbättra värden	Förslag
Naturvärden som kan bestå även vid ökad besöksfrekvens	Utgår som eget stödkriterier men ska, om relevant, beskrivas i värdebeskrivningen under rubrikerna hur värdena ska tillgodoses eller hur de riskeras att påtagligt skadas
Tålighet mot slitage i de delar som förväntas bli intensivt utnyttjade	Se ovan
Förutsättningar för att vårda området (både ekonomiska och naturgivna förutsättningar)	Se ovan
Förekomst av anläggningar eller service, såsom toalett, sopsortering, parkering, eldstäder, lägerplatser, vindskydd, brygga - vattenanknutet o.s.v.	A. Område med omfattande eller särskilda anordningar för friluftsliv för tillgänglighet och för berikande upplevelser <i>I vägledningen till värdebeskrivningen kommer exempel på anordningar, anläggningar och service att anges. Exempelvis markerade leder för vandring eller andra ändamål, utsiktstorn, informationsskyltar, service, lägerplatser, toaletter, bryggor m.m</i>
Att det finns markerade leder och informationsskyltar	Ingår i ovan och får beskrivas närmare i värdebeskrivningen
Förekomst av brukningsvägar, stigar, vandringsleder m.m.	Se ovan
Möjligheterna att komma till och in i området samt vistas i eller i anslutning till området. Exempelvis kommunikation (förekomst eller möjlighet) till och från ett område (buss, bil, tåg, båt, cykel).	B: Tillgänglighet till området och möjlighet att vistas i eller i anslutning till området <i>Exempelvis infrastruktur, vägar, samt kommunikation (förekomst eller möjlighet) till och från ett område (buss, bil, tåg, båt, cykel)</i>
Möjlighet att bevara områden utan omfattande anordningar eller anläggningar ("vildmarksområden")	Utgår
Frånvaro av hinder för områdets användning för friluftssändamål, t.ex. inga eller små inskränkningar i allemansrätten.	B: -Inga eller små inskränkningar i allemansrätten -Inga omfattande hinder för områdets användning för friluftsliv.

Huvudkriterium C - Natur- och kulturområden som är, eller har stor potential att vara, attraktiva för besökare från en stor del av landet eller utlandet.

Riksintresseområdena har värden som är attraktiva för besökare från en stor del av landet eller utlandet. Det behöver inte finnas en etablerad turism i området idag och antalet besökare behöver inte vara känt, eftersom det är områdets värden som är det intressanta. Områdets/landskapets värden är så höga att det finns en potential att det kan bli ett betydande besöksmål. Det finns få motsvarigheter till det aktuella området nationellt och det kan också finnas få motsvarigheter internationellt.

Huvudkriterium D - Natur- och kulturområden som kan besökas av många och ofta.

Områden som har särskilt goda förutsättningar för friluftsliv, naturgivna eller genom anordningar, och som har stor betydelse för en stor andel människor i regionen. Andelen människor ska ses i relation till ett nationellt perspektiv, exempelvis kan länets största tätorts friluftsområde vara aktuellt.